

Сорти Смуглянка і Анжеліка, з якими проводили дослідження на протязі 2011р. виявилися менш урожайними. В середньому урожайність склала 23,2 та 22,8 ц/га.

На основі наших досліджень можна рекомендувати вивчені елементи вирощування сої на зерно за інтенсивною технологією у виробництво в умовах теплого Поділля Хмельницької області.

## **УРОЖАЙНІСТЬ СОРИЗУ ЗАЛЕЖНО ВІД НОРМИ ВИСІВУ**

*Мельник А.А., студентка 3-го СТН курсу заочної форми навчання, спеціальності 6.090101 «Агрономія» навчально-наукового інституту агротехнологій і природокористування ПДАТУ  
Науковий керівник: асистент Кобернюк О.Т.  
Кафедра землеробства і агрохімії*

Одним з найбільш важливих завдань сільського господарства є збільшення виробництва зерна, у тому числі й круп'яних культур. Основними круп'яними культурами на Україні є гречка, просо і рис, виробництво яких не задовольняє попит населення. У пошуках розв'язання цієї проблеми вченими Молдови і України було виведено альтернативну культуру, в якій поєднується посухостійкість сорго та якість рису – сориз.

Сориз (*Sorghum orysoidum*) належить до родини злакових (Poaceae), роду сорго (*Sorghum*). За способом використання культурні види сорго поділяють на чотири групи: зернове, цукрове, віничне, трав'янисте. Сориз належить до групи зернового сорго. В Україні ця сільськогосподарська культура має статус нової круп'яної культури – невибагливої до ґрунтів, посухостійкої, універсальної та технологічної. Крупа соризу містить 74-83% крохмалю, 11-14% білка.

За рівнем врожаю сориз у неполивних умовах перевищує всі ярі зернові культури, а при зрошенні поступається тільки кукурудзі. Велика перевага його спостерігається в несприятливі роки. Зареєстровані сорти соризу потенційно здатні забезпечувати урожайність на рівні 85 – 100 ц/га.

Однією з важливих умов отримання високих і стабільних урожаїв соризу є оптимальне розміщення рослин на площі. Істотним фактором, що впливає на урожайність соризу, являється вірно підібрана норма висіву насіння. Найбільш повно це питання вивчене на півдні України як у неполивних, так і в зрошуваних умовах. Було встановлено, що оптимальною густиною при зрошуванні є 350 тисяч рослин на 1га і ширина міжряддя 45 см; а в неполивних умовах густина висіву 80 – 100 тисяч рослин на 1 га.

Норма висіву впливає на кущистість рослин, формування волотей, дозрівання зерна. Оптимальну норму висіву можна встановити тільки пристосовуючи її до конкретних ґрунтово-кліматичних умов та сортів.

Тому, одним із наших завдань було встановлення оптимальної норми висіву сортів соризу в умовах південно-західного Лісостепу України.

Дослідження з вивчення цих питань проводили в 2011 році в умовах дослідного поля коледжу Подільського державного аграрно-технічного університету. Матеріалом для досліджень був районований сорт соризу Одеського селекційно-генетичного інституту Дружній. Спосіб сівби соризу широкорядний з міжряддями 45 см. Згідно схеми досліду норма висіву становила 200, 250, 300 тисяч схожих насінин на 1 га. Сівбу проводили 16 травня 2011 року, коли температура ґрунту на глибині 10 см становила +12 – 14°C. В зв'язку з тим, що була посушлива весна, сходи з'явилися через 8 днів – 24 травня 2011 року. Фаза куцнення наступила 17–19 червня. Цвітіння рослин почалось 1-3 серпня і тривало до 10 серпня. Воскова стиглість зерна наступила 6-10 вересня. Так як осінь була достатньо теплою і сухою, дозрівання зерна відбулось до 30 вересня. Таким чином, вегетаційний період становив 125 – 130 днів. Польова схожість насіння була в межах 86-88%. Виживання рослин в період вегетації становило 85-87%.

Дослідження показали, що норма висіву насіння впливає на куцистість рослин, масу волоті, масу зерна та кількість зерен в ній. В усіх варіантах досліду маса зерна з рослини із збільшенням густоти стояння рослин на 1га зменшувалась з 54,6 до 42,3г, але урожайність при цьому не знижувалась за рахунок збільшення продуктивних волотей на одиниці площі. Маса 1000 зерен була в межах 32,8-32,0 г.

Результатами досліджень встановлено, що в зоні південно-західного Лісостепу України широкорядні посіви соризу з шириною міжрядь 45см забезпечують найвищий урожай (81,3 ц/га) при нормі висіву насіння 300 тис. шт./га. Це пояснюється оптимальним розміщенням рослин на одиниці площі. Таким чином, в районах достатнього зволоження, до яких відноситься південно-західний Лісостеп України, загущені посіви соризу економічно більш ефективні. Вони швидше і рівномірніше дозрівають та забезпечують високий врожай зерна.

## **ПРОДУКТИВНІСТЬ СОНЯШНИКУ ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ**

*Олійник О.А., студент 5-го курсу заочної форми навчання спеціальності 6.090101 «Агрономія» навчально-наукового інституту агротехнологій і природокористування ПДАТУ  
Науковий керівник: кандидат с.-г. наук, доцент Хоміна В.Я.  
Кафедра селекції, насінництва і загальнобіологічних дисциплін.*

Вагомим резервом підвищення урожайності насіння соняшнику є застосування регуляторів росту рослин, які дають змогу не тільки